Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3-йил чиқиши
19 АВГУСТ 1968 й.
ДУШАНБА
№ 193 (653).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЭНГ ЯХШИ ЁДГОРЛИКЛАР

Ўзбекистон ССР Савдо палатаси Президиуми буюк ўзбек мутафаккири Алишер Навоийнинг 525 йиллигига бағишлаб энг яхши ёдгорликлар намуналарини яратиш бўйича очиқ конкурс ўтказишга қарор қилган эди. Конкурс шу йил 15 февралдан 15 июнгача давом этди. Тўрт ой ичида саноат корхоналарида, шунингдек, ўз уйларида ижод қилувчи ҳунарманд-усталар конкурсга 224 ёдгорлик намунасини йўлладилар.

Яқинда конкурс жюриси эксперт кенгаши тақдим қилган 132 ёдгорлик намунасини қараб чиқди. Ҳар бири 200 сўмдан иккита биринчи мукофотни Тошкентдаги чинни ва кулолчилик заводларига беришга қарор қилинди. Ҳар бири 150 сўмлик учта учинчи мукофотдан иккитасини пойтахтимизнинг «Ёдгорлик» ва заргарлик фабрикалари ўзаро бўлиб олишди. Тошкент парфюмерия фабрикаси ҳамда ҳунарманд-усталардан Кедрин ва Раҳимов ўртоқлар учинчи мукофотларни олишга сазовор бўлдилар.

Шунингдек, конкурсда муваффақиятли қатнашган олти ташкилотга ҳар бири 50 сўмлик рағбатлантирувчи мукофотлар тақдим қилинди.

Ўртоқ А. Н. Шелепин Ленин ордени билан мукофотланди

Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВЦСПС раиси ўртоқ Александр Николаевич Шелепинни Ленин ордени билан мукофотлади.

(ТАСС).

МУКОФОТ МУБОРАК БЎЛСИН

СССР Министрлар Советининг Матбуот бўйича Давлат комитети ва СССР маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг қарори билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Бирлашган нашриётга 1968 йилнинг 2 кварталидаги иш якунлари бўйича Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиққанлиги учун учинчи ўрин ва пул мукофоти берилди.

Бирлашган нашриёт коллективи шу билан бир вақтнинг ўзида Ленин райони корхоналари ўртасида ҳам биринчи ўринни қўлга киритди.

Биз Бирлашган нашриёт ходимларини ана шу мукофотлар билан қизғин муборакбод этиб, матбаатчиларга беш йиллик план топшириқларини бажариш борасидаги меҳнатларида муваффақиятлар тилаймиз.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

«ТАШХИМСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИДА

Завод коллективи В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги шарафига қўшимча социалистик мажбурият олиб, уни муваффақиятли адо этмоқда. Завод конвейеридан пландан ташқари саксондан ортиқ чанглатгич-пуркагич машиналари, кўпгина запас қисмлар ва ҳар хил ускуналар чиқарилди.

Бу ерда янги техникани ишлаб чиқаришга жорий қилиш, технологик процессларни яхшилаш ҳамда оғир меҳнат талаб қиладиган иш процессларини механизациялаштириш ва автоматлаштириш юзасидан ҳам катта ишлар қилинмоқда. Йил бошидан буён механика ва йиғув цехларида тўртта поток линия монтаж қилиниб, ишчиларнинг меҳнати анча яхшиланди. Бу янгилик туфайли ўнлаб ишчилар бошқа ишлар билан шуғулланишмоқда.

Корхонада катта реконструкция ишлари амалга оширилмоқда. Иккита цех қурилаётир. Беш йиллик охиригача ишлаб чиқариш қуввати анча ортади.

* * *

Корхона коллективи чет элларга маҳсулот юбориш юзасидан олган топшириқни ортиғи билан бажарди. Беш йилликнинг учинчи йилида турли мамлакатларга 20 та юқори унумли чанглатгич-пуркагич машиналари юборилди.

* * *

Кеча корхона Тожикистон пахтакорларига «ОТН-8-16» тиндаги машиналарнинг энг сўнгги партиясини юборди. Қардош республика қишлоқ хўжалик ходимлари 250 чанглатгич-пуркагич машина олдилар.

— Ишчиларимиз, — деди корхона партия комитетининг секретари Николай Каллистратович Задорожний, — барча машиналар беш йилликнинг учинчи йили ҳосилини етиштиришда иштирок этсин учун қардош Тожикистон пахтакорлари буюртмасини муддатидан олдин бажардилар.

ҚУРИЛИШГА ҲИССА ҚЎШАМИЗ

ТАШАББУСГА ҚЎШИЛАМАН

Яқинда «Тошкент оқшоми» газетаси саҳифасида бир группа тенгдошларимнинг очиқ хатларини ўқидим. Улар Тошкент қурилишларида ишлаш истагини билдиришибди. Бу жуда яхши ташаббус. Мен ҳам уларга қўшиламан.

Мен пахтакор ўғлиман. Қурилиш ишлари билан ҳеч қачон шуғулланган эмасман. Лекин қурилишда ишлашга қарор қилдим. Ишонаманки, пойтахтдаги қурувчи усталар менга кўмак беришади, меҳрибонлик билан ўз ҳунарларини ўргатишади.

Қилич МИРЗАЕВ,
Самарқанд область
Пастдарғом райони.

ВАҚТ ЕТАДИ

Мен «Тошкент оқшоми» газетасида бир группа собиқ ўқувчиларнинг очиқ хатини ўқидим. Улар жонажон пойтахтимизни тиклашда шахсан иштирок этиш истагини билдириб, жуда тўғри қилганлар. Ўқиш билан амалий кўникмани уйғунлаштириб олиб бориш мутахассисни чиниқтиради, унинг биронбир касбни танлаб олишига катта имконият яратади.

Мен қурувчилик касбини танлаб олганман. Фарғона областининг қурилиш ташкилотларида анча ишладим. Ўз меҳнатим билан кишилар қувончига қувонч қўшаётганлигимни кўргач, касбимга меҳрим янада ошди.

Мана Тошкентга келганимга ҳам икки ойча бўлди. Пойтахтнинг Студентлар шаҳарчасида сунъий яхмалак қурилишида ишлаяпман. Шу билан бирга қурилиш техникумининг монтажчилар бўлимига кириб, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда кечки сменада ўқишни давом эттирмоқчиман. Ҳозир ҳафтасига беш кун ишлаб, икки кун дам оляпмиз. Қурилишда кечки сменада ўқувчилар учун маъмурият шароит яратиб беради. Ҳам ўқиш, ҳам ишлашга бемалол вақтимиз етади. Касб ўрганишга не етсин!!

А. ХАНЖАРОВ.
Фарғона область,
Водил райони.

Тошкент электр-монтаж асбоблари заводининг меҳнат аҳли Ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб, электр-монтаж асбобларини тайёрлаш бўйича топшириқларни ўз вақтида шараф билан адо этмоқда. Бу йирик электрсозлик корхонасининг ҳар бир ишчиси беш йиллик топшириқларини муддатидан анча илгари бажаришга аҳд қилган.

СУРАТЛАРДА: (юқорида) йиғув механика цехининг илғор ёш ишчиси электр слесарь Санобор Абдувалиева. У смена, ойлиқ топшириқларини 120—130 процентга етказиб адо этмоқда. Пастда — Санобарнинг яқин дугонаси ва мусобақадош касбдоши Насиба Мирсандова.

М. НУРИДДИНОВ фотолари.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАЙЁРМИСИЗ?

«Главмосстрой»га қарашли 199-қурилиш бошқармасининг бинокорлари В—15 кварталидаги янги мактаб биносининг сўнгги пардоз ишларини тугаллашмоқда.

СУРАТДА: бошқарманинг пешқадам бўёқчиси Л. Баулина.

МАКТАБ СЕНТЯБРГА ТАХТ

Шаҳримизнинг Усмон Юсупов кўчасида катта мактаб биноси қад кўтариб турибди. У ўтган йили фойдаланишга топширилган эди. Яқинда ана шу бино жорий ремонтдан чиқарилди. Ремонт ишларида ўқитувчи ва мактаб ўқувчилари тер тўкиб меҳнат қилишди.

Ремонт даврида ўқувчилардан тортиб ўқитувчиларгача ҳамма оёққа турди. Е. Стасова, А. Разумовский, М. Златопольский ҳамда А. Нерон каби муаллимларнинг эгнидан ёз бўйи ишчи коржомаси тушмади.

«Главташкентстрой»га қарашли 5-қурилиш бошқармасининг Самарас Атанас бошлиқ бўёқчилари мактаб ремонтида қатнашиб, унинг сентябрга тахт бўлишига муносиб ҳисса қўшдилар.

Бир районда

ҲАММАСИ ТАЙЁР

Октябрь районидаги деярли ҳамма мактаблар янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилди. Қайси мактабга бормаанг, кенг ва ёруғ синф хоналари чиннидек озода. Пол ва парталар бўялган.

Райондаги 50 мактабни янги ўқув йилига ўз вақтида тахт қилиб қўйиш ишини ниҳоятда яхши уюштиришни талаб қилди. Мактаб педагоглари, юқори синф ўқувчилари, мактабларни оталиғига олган ташкилотлар, ота-оналар комитетлари мактаблар ремонтига катта ҳисса қўшдилар.

Мактабларнинг янги ўқув йилига тайёр қилиб қўйилгани ҳақида шаҳар районлари орасида биринчи бўлиб рапорт бериш жуда катта гап. Октябрь райони шундай қилди.

25 МИНГ СЎМ САРФЛАНДИ

Краснохомск экспедицияси ходимлари 81-мактабни янги ўқув йилига ҳозирлаш ишига 25 минг сўм маблағ сарфлашди, 500 та янги парта ва бошқа жиҳозлар, кўргазмали қуроллар олиб берилди. Шунингдек, трактор йиғув заводининг оталиғидаги 165-мактаб коллективи ҳам завод маъмуриятидан миннатдор. Корхона мактаб ремонтига 6 минг сўм сарф қилди.

ЯНГИ МАКТАБЛАР

Районда янги мактаблар сони яна кўпаймоқда. Бу йил 1 сентябрдан бошлаб 6 та янги мактаб ишлай бошлайди. 1000 ўринли янги мактабни ленинградлик бинокорлар қуриб беришди. Янги мактабга 115-номер берилди. 133-янги мактабни эса навоийлик қурувчилар қуришди. Қорақамиш, Октябрь турар-жой массивидаги янги мактаблар ҳам ўқув йили бошлангунча фойдаланишга топширилади.

ЯНГИ ПРОГРАММА АСОСИДА

Район мактаблари қуйи синф ўқитувчиларидан эллик икки киши малака ошириш курсида таҳсил олишяпти. Янги программа асосида олиб борилаётган ўқиш 27 августгача давом этади.

● ШАҲРИМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

МИТТИ АВТОМАТ

Тошкент «Гидрометприбор» заводининг экспериментал участкасида 5 та янги «РУЦ-2» асбобини тажриба сифатида ишлаб чиқаришга киришилди. Асбоб ер ости сувларининг ўзгариш даражасини автоматик суратда аниқлаб беради. Бундан ташқари ундан бошқа суюқликларнинг даражасини билишда ҳам фойдаланиш мумкин.

Асбоб пўлат ўрнатилган цилиндрдан иборат. У симга боғланиб, чуқурлиги 60 метргача бўлган қувурга туширилади. Махсус мослама маълум вақт оралиғида қувурдаги суюқлик даражасини кўрсатувчи сонларни лентага ёзиб боради.

Янги асбоб ишчиларни ортиқча меҳнатдан халос қилиш билан бирга, ҳисобнинг аниқлигини оширади. Шуни ҳам айтиш керакки, борйўғи 6 килограмм келадиган митти автомат ер остида туриб, 10 ойгача кам-кўстсиз хабар бериб туриши мумкин.

Ҳозир В. И. Хорошков бошлиқ коммунистик бригада аъзолари янги асбоб схемасига янгиликлар киритяпти. Митти автомат завод шароитида ва Ўзбекистон Геология министрлигига қарашли лойиҳа институти мутахассислари иштирокида синовдан ўтказилади.

Манзил яқин бўлди

Куни кеча Муқимий кўчаси билан «Халқлар дўстлиги» проспектининг кесишган ерида шаҳар марказини Чилонзор билан боғловчи автомагистралнинг биринчи навбати очилишига бағишланган йиғилиш бўлди. Унда шаҳар ва район партия ҳамда совет ташкилотларининг раҳбарлари, қурувчилар ва аҳоли қатнашди.

Эндиликда Чилонзор шаҳар маркази билан аъло даражадаги бетонлашган йўл билан боғланди. Ана шу йўлдан автобуслар, маршрутли таксилар қушдек учмоқда. Шундай қилиб, Чилонзор аҳолисининг манзили янада яқин бўлди.

БИР КУНЛИК СЕМИНАР

Октябрь район партия комитети қурилиш ташкилотлари, лойиҳалаш институтлари партия ташкилотлари секретарларининг бир кунлик семинарини ўтказди. Семинарда СССР Журналистлар союзининг аъзоси Ф. Исҳоқов, «Халқаро аҳвол тўғрисида» лекция ўқиди. Сўнгра «Средазгипрохлопок» лойиҳалаш институти партия ташкилотининг секретари Л. С. Паршина «Коммунистларга бериладиган топшириқлар ва уларнинг бажарилиши устидан контроллик», 10-қурилиш тресги партия ташкилотининг секретари П. И. Гершензон «Қурилиш материалларини иқтисод қилиш ва тежаб-тергаб сарфлаш бўйича 10-қурилиш тресги партия ташкилотининг иш тажрибаси», «Ташгипрогор» лойиҳалаш институти партия ташкилотининг секретари Н. В. Хрибко «Партия йиғилишларини тайёрлаш ва ўтказиш» деган темаларда суҳбат ўтказдилар.

Жаҳон ойнаси

Вьетнамдаги ҳарбий жиноятларни текшириш

ХАНОЙ. Вьетнамда АҚШ империалистларининг ҳарбий жиноятларини текшириш Вьетнам Демократик Республикаси комиссиясининг Вьетнам информация агентлиги эшиттирган баёнотида 1968 йилда Америка империалистлари ВДРнинг территорияси Нгеандан Винълингача бўлган қисмига қарши урушни кучайтирдилар, дейилади.

Баёнотда сўнгра бундай дейилади: АҚШ империалистлари Жанубий Вьетнамдаги ҳарбий хизматчиларни муттасил кўпайтириб бормоқдалар, Вьетнам Демократик Республикаси территориясидаги аҳоли яшайдиган районлар ва иқтисодий объектларни бомбардимон қилиб турибдилар. Масалан, 1968 йилнинг июль ойи мобайнида ВДР территориясига жами 6 минг 400 марта ҳужум қилиниб, 127 мингга яқин бомба ташланди.

Баёнотда таъкидлаб ўтиладики, Америка авиацияси аҳоли яшайдиган пунктларни бомбардимон қилишдан ташқари ВДР территориясидаги еттита тўғонга ҳужум қилган. Америка империалистлари аҳоли яшайдиган пунктларни бомбардимон қилишдан ташқари Шимолий Вьетнамнинг кўпгина вилоятлари ва шаҳарлари устида разведка мақсадларда учиш учун бир неча марта учувчисиз самолётлар юбордилар. Диверсиячи-десантчи катерлар Тханхоа ва Хатинь вилоятларини қирғоқ бўйи сувларидаги балиқ овлаш кемаларини қўлга олиш ва балиқчиларни қўлга тушириш учун ВДРнинг территориал сувларига бир неча марта бостириб кирди.

Дагомея янги ҳукуматининг программаси

КОТОНУ. Дагомеянинг янги президенти Эмиль Зинсу ўз ҳукуматининг сиёсий программасини бу ерда баён қилиб берди. У айтдики, ҳукумат ташқи сиёсат соҳасида қўшилмаслик сиёсатига қатъий амал қилади, Дагомея аъзо бўлган Бирлашган Миллатлар Ташкилоти билан, Африка Бирлиги Ташкилоти ва бошқа халқаро ташкилотлар билан аввалгидек ҳамкорлик қилаверади.

Зинсу ўз ҳукумати миллий экономика ривожланишини жадаллаштиришни вазифа қилиб қўяди, деб ҳам таъкидлади.

Покистон халқининг байрами

РАВАЛПИНДИ. Покистон халқи ўз миллий байрами — мустақиллик кунини тантанали равишда нишонлади. Мамлакат шаҳарларида оммавий намойишлар бўлиб ўтди.

Байрам муносабати билан республика Президенти Муҳаммад Аюбхон халққа мактуб билан мурожаат қилди.

Президент мамлакатнинг 21 йил мобайнида эришган муваффақиятларини қайд этар экан, мамлакат иқтисодий мустақилликка эришганидагина Покистоннинг тўла озодлиги таъминланади, деб алоҳида таъкидлаб ўтди.

Босқинчилар бебошлик қилмоқдалар

ҚОҲИРА. Исроил маъмурлари окупация қилган Ғаза секторидан ўша ернинг туб жой араб аҳолисини кўчириб юбориш кампаниясини ўтказишни давом эттирмоқда. Қоҳирада чиқадиган «Ахер саа» ҳафталик газетанинг ёзишича, Исроил армияси мазкур райондаги аҳоли уйларини вайрон қилмоқда. Маҳаллий аҳолини ҳар қандай йўллар билан хўрламоқда ва қурол кучини ишга солиб, арабларни ўз ватанларини ташлаб кетишга мажбур қилмоқда. Исроил ҳукумати кўчириб юборилаётган арабларнинг ўрнига чет мамлакатлардан келган яҳудийларни жойлаштирмоқда.

(ТАСС).

● СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОЛГАРИЯ

Болгариядаги 260 дан кўпроқ корхона 1 августдан бошлаб, 5 кунлик иш ҳафтасига ўтишди. Бу корхоналарда 220 минг ишчи ва хизматчи ишламоқда. Дастлабки ўн кунлик иш тажрибаси шуни кўрсатдики, иш нормал бораётир, ишлаб чиқариш топшириқлари тўла ва ошириб бажарилмоқда. Ишчилар коллективларининг ўртасида мусобақа ва коммунистик меҳнат ҳаракати кучайиб кетди.

ВЕНГРИЯ

Учинчи беш йиллик планнинг биринчи ярми мобайнида Венгрияда 142 минг квартира қурилди. Шундай қилиб, 15 йилга мўлжалланган программанинг биринчи ярми давомида 420 мингдан кўпроқ квартира қурилди.

Замонавий технология жорий қилинганлиги туфайли уй-жой қурилиши суръатлари анча жадаллаштирилди. Беш йиллик планида, 500 минг квартира қуриш кўзда тутилади.

РУМИНИЯ

Руминия токзорларида мўл узум ҳосили пишиб етилмоқда. Баҳор ва ёз иссиқ келганлиги туфайли узум одатдагидан 15—20 кун олдин пишиб етилди. Узумнинг хўраки навлари магазинларга келтирила бошланди.

Одобешти, Фокшани, Панчу, Мурфатларе токзорларида узумнинг вино тайёрланадиган ажойиб навлари ўсмоқда. Вино тайёрловчилар рекорд миқдорда узум қабул қилиб олишни мўлжалламоқдалар.

ЮГОСЛАВИЯ

Обреновац шаҳри яқинида қурилаётган теплоэлектростанцияда турбинани монтаж қилиш ишлари бошланди. Электростанцияни ускуналашда совет ва чехословак корхоналари қатнашмоқда.

Келгуси йилнинг ўрталарида дастлабки ток олинади, электростанция биринчи навбатининг қуввати 420 минг киловатт бўлади.

(ТАСС).

СУРАТДА: Тошкент-пассажир станциясининг пешқадам йўл навбатчиси Р. Борг. М. Баржонов фотоси (ЎзТАГфотохроникаси).

«Победа» паркидаги республика халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси қошида амалий санъат бўлими очилди. Бу бўлимда республикамиздаги машҳур заршунослик корхоналари — Тошкент, Фарғона, Андижон, Самарқанд, Бухоро каштачилик фабрикаларининг маҳсулотлари, бадиий кулолчилик (керамика) намуналари, ёғочга ўйиб ишланган буюмлар ва ажойиб гиламлар намойиш қилинмоқда.

СУРАТЛАРДА: кўргазмага келган томошабинлар амалий санъат бўлимидаги экспонатлар билан танишмоқдалар.

М. Нуриддинов фотолари.

МЕҲНАТСЕВАР КОЛЛЕКТИВ

«Главташкентстрой»га қарашли 5-трестнинг 30-қурилиш бошқармаси зилзиладан сўнг ташкил қилинган эди. Аммо ўтган қисқа вақт ичида бу коллектив ўзининг меҳнатсеварлиги, топшириқларни ўз вақтида адо этиши билан бутун трестга танилди.

Ҳозирги кунда бошқарманинг 2-участкаси қурувчилари Муқимий кўчасининг чеккасида 36 квартирали турар-жой биносини тиклаяптилар. Бу бино террасаларининг кенглиги, темир-бетон плиталарининг кўп қўлланганлиги билан бошқа бинолардан ажралиб туради.

Бошқарма бинокорлари бу объектни йил охиригача топширишга қарор қилдилар.

«Тошкент оқшоми»да босилгандан кейин

«ЗАРБДОР ФРОНТ»

«Тошкент оқшоми», «Ўқитувчилар газетаси» ва «Тошкент бинокори» газеталарининг юқоридаги сарлавҳа остида шу йил 4 июлда босилган рейд материалида пойтахтда мактаб қурилишига эътибор бермаётган айрим қурилиш ташкилотларининг қониқарсиз иши танқид қилинган эди.

«Главташкентстрой»дан олинган жавобда кўрсатилишича, газетада баён қилинган танқидий мулоҳазалар тасдиқланган.

Мактаб қурилишининг ҳозирги аҳволи ҳақидаги масала «Главташкентстрой»нинг шу йил 24 июлда бўлиб ўтган йиғилишида муҳокама этилди. Унда буюртмачилар ва қурилиш трестларининг бошлиқлари иштирок этдилар. Мактабларни шу йил давомида фойдаланишга топшириш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб олинди. Жумладан, учинчи квартал давомида Электрокабель кўчасида қурилаётган мактабда йиғма темир-бетон конструкцияларини монтаж қилиш ишлари охирига етказилади. Бу мактаб биноси шу йилнинг декабрь ойида фойдаланишга топширилади. Библиотека кўчасида қурилаётган мактабда конструкцияларни монтаж қилиш ишлари 80 процент бажарилди. Бу мактаб шу йилнинг сентябрь ойида фойдаланишга топширилади.

Бизнинг интервью

ТАЖРИБАГА ТАЯНИБ

Тошкент абразив комбинати коммунистлари ва комсомоллари ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш соҳасида каттагина ютуқларни қўлга киритдилар. Лекин улар бу соҳада яна кўпгина ишларни амалга оширишлари керак. Улар айни вақтда, маҳсулот сифатини яхшилаш учун олиб бораётган курашларида контроль постлар, рейдлар ташкил қилиш сингари курашнинг эски формаларидан фойдаланишдан ташқари, республикамиздаги ва мамлакатимизнинг йирик шаҳарларидаги илғор саноат корхоналарининг тажрибаларидан ҳам фойдаланмоқдалар. Коллектив шу йўл билан корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг юқори сифатли ва чидамли, техника кўрсаткичлари жиҳатидан чет эллардаги корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулотлардан қолишмайдиган бўлишига эришмоқдалар.

Комбинат ходимлари тажриба алмашиш мақсадида мамлакатимизнинг турли шаҳарларидаги илғор саноат корхоналарига бориб турадилар. Яқинда комбинат техника контроли бўлимининг бошлиғи Вера Николаевна Григорьева ва бош энергетик Иван Фомич Вербин Запорожьедаги абразив комбинатида, бош технолог Олег Федорович Лапин Челябинск ва Москвадаги корхоналарда, монокорунд цехи бошлиғи Шукур Камолов Польшадаги бирнечта корхоналарда бўлиб, тажриба ўрганиб қайтдилар.

Улар корхоналарга келгандан сўнг, комбинат ишчилари, инженер-техник ходимларга ўз кўрганлари ҳақида гапириб бердилар. Улар айтган янги ва илғор тажрибалар комбинатда тезлик билан ишлаб чиқаришга жорий қилинади.

«Тошкент оқшоми» мухбири яқинда Тошкент абразив комбинатининг бош технологи О. Ф. Лапиндан мамлакатимиз пойтахтидаги илғор корхоналарида кўрганларини гапириб беришни илтимос қилди.

— Марказий матбуотимизда, партия пленумларида Москва областидаги «Электроизолит» заводи коммунистлари ва комсомоллари аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун актив кураш олиб бораётганликлари бирнеча марта ёзилган ва гапирилганди, — деб сўз бошлади Олег Федорович. — Шу муносабат билан мен яқинда тажриба ўрганиш мақсадида шу заводда ва Москванинг бошқа қатор корхоналарида бўлдим.

Москва область партия комитетида бўлганимда, менга «Электроизолит» заводи бош инженери Виталий Васильевич Кудрявцев билан албатта учрашишимни маслаҳат беришди. Виталий Васильевичнинг хонаси виставка залини эслатади. Хона деворлари автоматик линияларининг эскизлари, турли ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс автоматлаш лойиҳалари, меҳнатни илмий ташкил қилиш (НОТ)ни кенг жорий қилиш планлари билан тўлиб кетган. Бу ерда ҳар бир цехнинг ва бутун заводнинг истиқболи кўз олдингизда намоён бўлгандай бўлади.

— Биз сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича талайгина ишларни амалга оширдик, — деди Виталий Васильевич. — Лекин корхонамизда ҳали маҳсулот сифатини яхшилаш учун чегараланмаган имкониятлар бор. Биз корхонамиз маҳсулоти кишиларга узоқ вақт яхши хизмат қилиши учун ва у ҳамма техника-иқтисодий кўрсаткичлар жиҳатидан чет эллардаги энг яхши намуналардан устун туришига эришамиз. Ҳозир бу масалани ҳал қилиш йўлида бутун коллективимиз меҳнат қиляпти.

Меҳнатни илмий ташкил қилиш бўйича тузилган план ишлаб чиқаришдаги оғир жараёнларнинг деярли ҳаммасини автоматлаштириш ва механизациялаш, бутун ишлаб чиқаришни техника жиҳатидан қайта қуроллантиришни кўзда тутади. Заводда бу вазифани 14 та ижодий бригада ўзаро ҳамкорликда ҳал қиляпти. Бригада аъзоларининг деярли ярми ёш лекин тажрибали мутахассислардан иборат. Ишга заводнинг техника кенгаши раҳбарлик қиляпти. У бригада составини тасдиқлайди, планлар белгилайди, техника ҳужжатларини тайёрлаш муддатини аниқлайди.

Кенгаш кўпинча битта темани ишлашни бир вақтнинг ўзида икки бригадага беради. Бригада техника лойиҳаси бўйича ишни тугаллагандан кейин, кенгаш уни ўз йиғилишида кўриб чиқади ва теманинг техника жиҳатдан ҳал қилинишини, уни жорий қилишнинг мақсадга мувофиқлигини ва лойиҳани ҳаётга татбиқ қилиш муддатини аниқлайди. Ижодий бригадаларга ёки бошқача қилиб айтганда, меҳнатни илмий ташкил қилиш бригадаларига тажрибали мутахассислар, техника бўлимларининг, цехларнинг бошлиқлари раҳбарлик қиладилар. Ижодий бригадаларга қатор жараёнларни автоматлаштириш ва механизациялаш ёки узлуксиз линиялар ташкил қилиш билан боғлиқ бўлган темалардан ташқари, заводда ва цехларда ортиш-тушириш ишларини, тайёр маҳсулотни жойлашни ва ҳисоб-китоб қилишни яхшилаш, контроль операцияларни автоматлаштириш бўйича ҳам темалар берилади. Бу планлар цехлар ва участкаларга, бригадаларга етказилади. Ҳар бир ишчи, инженер-техник ходим ўз цехи, участкаси ҳам заводи қайси йўллар билан ривожланишини яхши билади.

Мен «Электроизолит» заводида бракни ҳисобга олишдан ташқари брак рўй бериши мумкинлиги ҳақида олдиндан огоҳлантирадиган статистика контроли методи муваффақият билан жорий қилинаётганлигига эътибор бердим. Заводда ташкил қилинган математик анализ лабораторияси айрим технология жараёнларининг айрим нуқталарида маълум кўрсаткичлар бўйича соат сайин контролни йўлга қўйиш зарурлигини аниқлайди. Бу тадбир маҳсулот сифатини яхшилашда катта аҳамиятга эга бўляпти.

Контролнинг статистик методи Тошкент шаҳридаги қатор корхоналарда нимагадир унутиб юборилди. Бизда ҳам, брак рўй беришига қарши курашишдан ташқари, унинг олдини олишга эътибор берилса дуруст бўларди. Хусусан, абразив комбинатида ҳам контролнинг статистик методидан фойдаланиш ҳақида ўйлаш керак.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати ва даражаси кўп жиҳатдан технологик жараёнларга ҳам боғлиқ бўлади. Шу сабабли ҳам Москвадаги 14 саноат корхонаси коллективи технологик жараёнлар ва меҳнатни илмий ташкил қилиш даражаси бўйича жамоатчилик асосида кўрик ўтказиш ташаббусини бошладилар. Бу ташаббусни Москва шаҳар партия комитети ва шаҳар комсомол комитети бюролари қўллаб-қувватлади.

Менинг бош технолог сифатида бу кўрикда қатнашганим, жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Кўрик кунлари мен Москванинг илғор корхоналари — Лихачёв номидаги автомобиль заводи ва 1-Давлат подшипник заводида бўлдим. Менга Лихачёв номидаги завод коммунистлари ва комсомоллари жамоатчилик кўригида ва маҳсулот сифатини яхшилаш учун курашда актив қатнашаётганликлари манзур бўлди.

Автозаводнинг партия ва комсомол комитетларида партия ва комсомол контроли штаби тузилган. Бу штаблар цехлардаги рейд бригадалар ва контроль постларга раҳбарлик қилади. Штаблар ўз планларига мувофиқ цехлар ва бутун завод бўйича рейдлар, партия-комсомол текширишлари ўтказишади. Рейд натижалари заводнинг кўп тиражли газетасида, корхона территориясидаги стендларда ёритилади. Рейд материаллари асосида актлар тузилади, цех ва бўлим бошлиқларига «сигнал»лар берилади. Штаб камчиликларини бартараф қилиш учун қандай чора-тадбирлар кўрилаётганлиги ҳақида коллективни хабардор қилиб туради.

Заводда яқинда бўлиб ўтган партия-хўжалик активи «ЗИЛ» маркали маҳсулот аъло сифатли бўлиши керак!» деган шиор асосида ўтди. Активда завод контроли бўлими бошлиғи ўртоқ Сагалович ва партия комитети секретарининг ўринбосари Владимир Мазепа доклад қилди. Актив автозаводчиларга юқори сортли маҳсулот ишлаб чиқаришда нималар ҳалақит бераётганлигини муҳокама қилди ва келгусидаги режаларни белгилаб олди. Сўзга чиққанлар сифат учун курашнинг жуда кўп шакллари ҳақида гапирдилар. Жумладан, улар эҳтиёт қисмлар тайёрлаш ва йиғув цехларининг ўзаро алоқаси, сифат бўйича биргаликда ўтказиладиган йиғилишлар ҳақида, етказиб берилаётган маҳсулотни текшириш бўйича рейдлар ташкил қилиш, брак доскаси, илғор методлар мактаби ва бошқа шу каби жуда кўп масалалар ҳақида гаплашдилар.

Заводнинг маданият саройида автозаводчилар сифат бўйича қатор стенд ва виставкалар ташкил қилдилар. Бунда бракка йўл қўйиладиган айрим характерли ҳоллар, рекламациялар ва истеъмолчиларнинг хатлари, завод рационализаторларининг маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича киритган таклифлари намойиш қилинди. Брак натижасида завод кўраётган зарар графикда чизиб кўрсатилди.

Партия-хўжалик активининг мана шу тарзда ўтказилиши сўзсиз, жуда муҳим аҳамиятга эга бўлади. Тошкент саноат корхоналарининг коллективлари ҳам шу каби тадбирларни ўтказаётганликларида москвалик ҳамкасбларидан ўрнак олишлари керак.

Завод хизматчиси Владимир Мазепанинг айтишича, актив кўпгина ишчиларга бракка қарши курашда ўз ўрнини белгилаб олишда ва цехларда илғор тажрибаларни оммалаштиришда ёрдам берди. Активдан сўнг завод контроль штаби ҳар ҳафтада бригада бошлиқларини тўплаб, уларнинг ҳисоботини эшитишни ташкил қилди.

1-Давлат подшипник заводида ҳам ишлаб чиқаришда меҳнатни илмий ташкил этиш, маҳсулот сифатини яхшилаш, технология жараёнларининг даражаси бўйича кўриклар ўтказишда коммунист ва комсомолларнинг иштироки ҳақида кўп қизиқ нарсаларни айтиш мумкин. Шу заводнинг партия ташкилоти технология жараёнлари кўригини ўтказишга тайёргарлик пайтида варақалар тайёрлайди, рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларининг ишлаб чиқаришга жорий қилинишини мунтазам кузатиб боради, мутахассисларнинг техник билимларини оширишда оталиқ қилади. Техника ўқувида фойдаланиладиган программалар кекса, тажрибали мутахассислар томонидан тайёрланган. Ёшлар ўқишга партия ва комсомол комитетларининг йўлланмалари билан борадилар. Партия комитети техника ахбороти бюроси билан биргаликда цех ва бўлимларда лекция ва докладлар ташкил қилади. Бунда лекторлар заводда техника жараёнларининг тараққиёти, Совет Иттифоқидаги подшипник ишлаб чиқарадиган бошқа корхоналарнинг технология даражаси ҳақида ҳикоя қиладилар. Завод конструкторлари ва технологлари тез-тез бошқа корхоналарга бориб, уларнинг тажрибасини ўрганиб қайтадилар.

Москва коммунистлари ва комсомоллари корхоналарда меҳнатни илмий ташкил қилиш, юқори сифатли буюмлар, механизмлар ва аппаратлар ишлаб чиқариш бўйича катта ишлар қилганлар. Эндиликда бизнинг вазифамиз мамлакатимизда энг илғор коллективлар бўлган «Электроизолит», 1-Давлат подшипник заводи ва Лихачёв номидаги автомобиль заводининг илғор иш методлари асосида Тошкент абразив комбинати маркаси билан чиқаётган маҳсулотларнинг чет эллардаги энг яхши стандартларга тенглашишига эришишдан иборатдир.

Редакцияга хат

ХЎРАНДАЛАР РАНЖИМАСИН

Шаҳримизда кечқурунлари келиб дам олиб кетадиган яхши жойлар анчагина. Масалан, Марказий универмаг тепасидаги «Ветерок» қаҳвахонаси, «Гулистон» ресторани тепасидаги дам олиш жойи ва «Тошкент» ресторани тепасидаги жойлар шулар жумласидандир. Афсуски, шундай яхши жойларда дам олувчилар учун етарли шароит яратилмаган.

Мен икки дўстим билан яқинда «Ветерок» қаҳвахонасида бўлдим. У эгаси кўчиб кетган ҳовлига ўхшайди. Ҳаммаёқ қазиб ташланган, тозалиги ҳам талабга мувофиқ эмас. Бу ердаги хизматчилар ҳам хўрандаларни мамнун этишмаяпти.

Тошкент ресторанлар трестининг раҳбарлари бу ердаги мавжуд камчиликлардан хабардормиканлар?

В. ҲАМИДОВ,
ишчи.

Автобус ҳангомаси

Мабодо йўлингиз тушиб, 8-маршрут бўйича қатнайдиган автобус бекатида туриб қолсангиз, ўша автобус паркининг бошлиқлари номига, шофёрлар шаънига айтилаётган аччиқ-чучук гапларнинг гувоҳи бўласиз. Сўнгра, автобусни кутавериб, тоқатингиз тоқ бўлгач, беихтиёр сиз ҳам тўпланганларнинг гапига қўшиласиз. Айниқса, шу кунларда эрталаб ишга келиш ва кечқурун ишдан қайтиш жуда амри-маҳол бўлиб қолди.

8-маршрутдаги автобусларнинг баъзиларига «скорий» деб ёзилган. Улар фақат белгиланган бекатларда тўхтайди. Аммо, негадир бошқа автобуслар тўхташ жойларидан ғизиллаб ўтиб кетаверади.

Сабри тугаган йўловчилар бу ҳангома қачонгача давом этади, деб сўрашмоқда.

К. МУХТОРОВ.
Тошкент радио деталлари заводининг инженер - экономисти.

Қўпол муомала

Дугонам Ёқутхон билан Чорсудаги 36-автобус тўхтайдиган бекат қаршисидаги нон магазинига бордик. Ёқутхон иккита 18 тийинлик нон олмоқчи бўлиб, сотувчига бир сўмлик узатди. Тўладан келган, ўрта бўйли сотувчи пулни олиб, иккита нон ва 60 тийин қайтиб берди.

Дугонам нонни олиб, сотувчига қайтими кам эканлигини айтди. Сотувчи эса дарҳол дугонам қўлидан нон билан 60 тийинни олиб, бир сўмини унинг олдига отди.

— Бор, бошқа ердан топиб ол! — деди у зарда билан.

Дугонам бозор ичидаги магазинга бориб, нон олишга мажбур бўлди. Кейин билсак, бу магазин сотувчиси бошқаларга ҳам худди шундай муомалада бўлар экан.

Т. УМУРЗОҚОВА,
харидор.

Она Ватан бўйлаб

ВИСТАВКАГА КИМЛАР ЙЎЛЛАНМА ОЛАДИ?

ВИЛЬНЮС. Литванинг ёш новаторлари беш йиллик бошидан буён жамғарган маблағларга иккита ўрта машинасозлик заводини қуриш мумкин. Ёш новаторлар саноат, транспорт ва қишлоқ хўжалигида техника тараққиётини жадаллаштиришга қаратилган етти мингдан ортиқ таклиф киритдилар. Республикадаги ёш ихтирочилар ва рационализаторларнинг 15 августда Вильнюсдаги техника уйида очилган виставкаси шу тўғрида ҳикоя қилади. Виставка Ленин комсомолининг 50 йиллигига бағишланган.

Нодир механизмлар, инструмент, асбоб ва мосламалар стендларга қўйилган. Масалан, газламани термик усулда ишлашнинг содда ва арзонга тушадиган технологияси («Кауно аудиняй» тўқимачилик фабрикасининг ёш новаторлари бу технологияни таклиф этганлар). Каунас медицина институти лабораторияларида тайёрланган янги медицина аппаратлари томошабинларнинг эътиборини жалб этди.

Виставка ёш новаторларнинг мароқли учрашувлари ўтказиладиган марказ бўлиб қолди. Энг яхши ишлар учун мукофотлар берилади, ана шу таклифларнинг авторлари СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига бориш учун йўлланма оладилар.

Кемасозлар жавоби

ЛЕНИНГРАД. Балтика заводининг пропагандистлари ва сиёсий ахборотчилари ҳозирги вақтда цех, бригада ва бўлимларда КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарорга бағишланган суҳбатларни ўтказмоқдалар. Улар Владимир Ильич туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган мусобақа илғорларига тенглашиб олишга даъват этмоқдалар. Кемасозлик ишхонасининг цехларида, стапелларида бу даъватга конкрет иш билан жавоб бермоқдалар.

Старший мастер коммунист С. А. Шульц бошлиқ участкадаги кемасозлар жуда яхши ишламоқдалар. Ёш бригада бошлиқларидан Михаил Новак ва Павел Изотов раҳбарлигидаги бу участканинг коммунистик меҳнат коллективлари океанда қатнайдиган «Комсомолец Ленинграда» танкеридаги трубопроводларни муддатидан илгари тайёрладилар. ВЛКСМ завод ташкилоти бу кема қурилишини ўз оталиғига олган. Кема комсомолнинг ярим асрлик юбилейида денгизчиларга топширилади.

Кама қирғоқларида.

Е. Загуляев фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

СССР ВА ЯПОНИЯ ЁШЛАРИНИНГ ДЎСТЛИК КУНЛАРИ

ХАРЬКОВ. Украина шаҳри Япониянинг уч юздан ортиқ вакили — ёшлар ва студентларининг Софияда ўтказилган IX жаҳон фестивали қатнашчиларини уч кун меҳмондўстлик билан кутиб олди. Шаҳар майдонлари ва кўчаларида шоду ҳуррамлик ҳукм сурди.

Меҳмонлар Харьковда бўлган вақтларида шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини бориб кўрдилар, революция учун ҳалок бўлган курашчилрнинг абадий ёниб турган машъали ёнига гулчамбарлар қўйдилар. Улар ёшлар билан учрашдилар. Маҳаллий спортчилар билан ўртоқларча мусобақалар ўтказдилар. Япон дўстларимизнинг Харьковга келиши билан СССРда Совет ва Япон ёшларининг дўстлик кунлари бошланди.

Япония делегациясининг раҳбарларидан бири Като Тэцуо бундай деди:

— Бизнинг учрашувларимиз интернационал дўстликни мустаҳкамлаш учун катта аҳамиятга эгадир. Япониянинг прогрессив ёшлари бундан буён ҳам Вьетнамдаги урушга қарши актив кураш олиб борадилар.

ЛЕНИНГРАД. Кишилар никоҳ саройида ажойиб воқеанинг гувоҳи бўлдилар: бир-бирига жуда ўхшаш икки жуфт ака-ука ва опа-сингиллар никоҳдан ўтишга келишди. Геннадий ва Станислав Бажоновлар ҳамда опа-сингил Валентина ва Елена Ткаченколар бундан буён битта фамилияда бўладилар.

Яқинда 10 йиллиги нишонланадиган Бахт саройида биринчи марта ана шундай ажойиб никоҳ бўлиб ўтди.

СУРАТДА (чапдан-ўнгга): Елена ва Станислав, Валентина ва Геннадий никоҳдан тантанали равишда ўтишаётган пайт.

Ю. Белинский фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Ёш денгиз романтикларининг флотилияси

ВЛАДИВОСТОК. Владивосток пионерлар флотилиясида ёзги навигация тугади. Етакчи «Чукотка» теплоходида байроқ туширилди. Ёш саёҳатчилардан 200 га яқин киши шу байроқ остида ёз фаслида Япон денгизида таълим рейсларини ўтказишди.

Денгизда сузувчи ёшлар ҳарбийлаштирилган ўйинлар ўтказдилар, ял ва мотоботаларда пойга қилишда беллашдилар, совет Приморьеси соҳили бўйлаб поход қилдилар. Улар денгиз касблари — биринчи класcли матрос, моторчи, радист касбларини эгалладилар.

(ТАСС).

МАДАНИЯТИМИЗ АРБОБЛАРИ

БИРИНЧИ ХАЛҚ ҲОФИЗИ

Ўзбек совет маданиятининг йирик намояндаларидан бири, Ўзбекистон ССР халқ артисти Муҳитдин Қори-Ёқубовнинг туғилганига 70 йил тўлди.

Муҳитдин Қори-Ёқубов ўзбек музика санъати ва театрининг атоқли арбоби, халқимизнинг севимли фарзанди, хушовоз хонандаси, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг энг биринчи шогирдларидан ҳамда сафдошларидан эди.

Муҳитдин Қори-Ёқубов санъатдаги ўз ижодий фаолиятини инқилобдан аввалги йилларда бошлаган эди. 1916 йилда Фарғонада ёш санъаткор Муҳитдин-Қори бир группа ҳаваскорлардан ташкил топган чолғу асбоблар музика тўгарагини ташкил қилди. Бу тўгаракда миллий чолғу асбоблар чаладиганлар билан бир қаторда Европа музика асбобларини чаладиган ёшлар ҳам бор эди. Тўгаракнинг ташкилотчиси ўз сафдошлари билан бирга нота ёзуви маданиятини эгаллаш билан бир вақтда ўзи бошқарган музикачилар группасини ҳақиқий профессионал музика коллективига айлантиришни орзу қилар эди ва бу шарафли ишни амалга оширишга интилар эди.

Захматкаш ташкилотчи Муҳитдинқорининг музика санъати соҳасидаги илк мустақил қадамлариёқ унинг ёш санъатчиларни тўплаб, уюштирувчи моҳир раҳбар бўла олишини ҳамда ўз тўгараги иштирокида халқ учун нақадар зарур бўлган илғор ғоялар ташвиқотчиси сифатида саҳна майдонига чиқа олишини намойиш этди.

Туркистон ўлкаси меҳнаткашларини ҳақиқий озодликка олиб чиққан Улуғ Октябрь социалистик революциясини Муҳитдинқори зўр қувонч билан кутиб олди ва бу революция туфайли бунёдга келган янги санъатнинг ривожланишига бутун куч-ғайратини, талантини, ташкилотчилик маҳоратини ва ижрочилик санъатини бахш этди.

Гарчанд Қори-Ёқубов ўзининг санъатдаги ҳаётини инқилобдан аввалги йилларда бошлаган бўлса-да, унинг таланти, ижрочилик санъати ҳамда ташкилотчилик маҳоратининг камолоти Улуғ Октябрь революциясидан сўнг—советлар даврида ўзининг ёрқин ифодасини топди.

1918 йил Муҳитдин Қори-Ёқубов ҳаётида энг муҳим роль ўйнади. Чунки шу йили у ўзбек совет адабиётининг асосчиси, Октябрь революциясининг буюк куйчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий билан танишади. Ҳамза назарида Муҳитдинқори санъатнинг янги формаларини ташвиқот қилувчи толмас маданият арбоби, халқимизнинг бой ва ранго-ранг санъатини янги ғоялар билан янада юксакроқ поғонага кўтара олувчи ҳақиқий сафдош бўлиб гавдаланди.

Ҳамза Ҳакимзоданинг революцион ғоявийлик билан суғорилган ижоди Муҳитдин Қори-Ёқубов ҳаёти ва ижодий фаолияти учун жуда катта мактаб бўлди. Муҳитдинқори Ҳамзанинг «Яша, Шўро», «Ҳой, ишчилар!» сингари жанговар қўшиқларини юксак маҳорат билан айтди ва машҳур революцион қўшиқлар куйчиси сифатида шуҳрат қозонди.

Шу йилларнинг ўзидаёқ Муҳитдин Қори-Ёқубов Фарғонада Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ташкил этган театр труппасининг етакчи артисти сифатида ҳам ном қозонди. У даставвал ижро этган «Бой ила хизматчи»даги бой, «Фарғона фожиаси»даги Фотиҳ, «Туҳматчилар жазоси»даги Қосимжон роллари томошабинлар олқишига сазовор бўлиб, улар хотирасида чуқур из қолдирган эди.

1919 йил. Қори-Ёқубов гражданлар урушининг машаққатли дамларида агитацион поездлар составида Закаспий фронти бўйлаб агитаторактёрлик фаолияти билан ёш Советлар мамлакатининг душманларини тор-мор қилиш ишига катта ҳисса қўшди. Шу вақтнинг ўзидаёқ оташнафас санъаткор коммунистик партия сафига кирди ва Ленин партиясининг пешқадам фарзандларидан бири бўлиб қолди.

Муҳитдин Қори-Ёқубов айни вақтларда таниқли санъат намояндаси ва моҳир хонанда бўлиб эл ичида шуҳрат қозонган бўлса-да, бироқ ўз илмини ошириш йўлларини, ижрочилик маҳоратини такомиллаштириш ва қандай бўлса ҳам Москвадаги санъат билим юртига бориб ўқишни ўйларди ва бу ҳақда ўз сафдошларига ҳамда яқин дўст-биродарларига зўр ҳаяжон билан гапирарди.

Муҳитдин Қори-Ёқубовнинг мамлакат пойтахтига ўқишга бориш орзуси ушалди. У 1928 йили Москвага жўнайди ва дастлаб В. Э. Мейерхольд студиясига сўнгра эса Марказий театр санъати билим юртига киради ва ўзининг вокал-ижрачилик истеъдодини ҳамда актёрлик маҳоратининг янада камол топиши учун кеча-ю кундуз тинмай меҳнат қилади.

Муҳитдинқори Москвада яшаган вақтларида Советлар Россиясининг энг йирик санъаткорлари билан яқиндан танишди ва ҳатто, уларнинг кўпчилиги билан жуда ҳам яқин ижодий, дўстона алоқада бўлди. У Николай Асеев, Владимир Маяковский, Южин ва Обухова каби машҳур шоир ва артистлар билан бирга ўнлаб, концерт ва катта ижодий кечаларда қатнашиб турди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш зарурки, Муҳитдин Қори-Ёқубов ўзбек музикаси санъатини Москвада пропаганда қилган биринчи санъат арбобларимиздандир.

1923 йилда Туркистон республикаси Марказий Ижроия Комитети Муҳитдин Қори-Ёқубовнинг ўзбек совет музика ва театр санъатининг ривожлантиришдаги ҳамда маданий ҳаётимиздаги ютуқларини кенг пропаганда қилишдаги катта хизматларини юксак баҳолаб, унга «Биринчи Туркистон халқ ҳофизи» деган фахрий унвонни берди.

Муҳитдин Қори-Ёқубов ўзбек санъатининг ажойиб намуналарини фақатгина мамлакатимизда эмас, бир қанча хорижий давлатларда ҳам кенг тарғиб қилди. Бунга мисол қилиб Қори-Ёқубов билан Тамарахонимнинг 1925 йилда Париж ва Берлинда берган концертларини кўрсатиш мумкин. Ўзбек санъаткорларининг концертларини парижликлар ва берлинликлар жуда ҳам қизғин кутиб олган эдилар. Бу икки улкан санъаткорнинг чиқишлари ҳамда муваффақиятлари ҳақида кўпгина француз ва немис газеталари хабар ва мақолалар берган эди.

1926 йилда Муҳитдин Қори-Ёқубов биринчи ўзбек этнографик музика ансамблини ташкил этди. Санъаткорнинг фикрича, бу ансамбль янги типдаги бўлажак профессионал музикали театр ташкил этишга энг қулай ва асосий шароит яратиб бериш керак эди...

1929 йилда Давлат этнографик ансамбли М. Қори-Ёқубовнинг жонбозлиги ҳамда бир қанча бошқа санъаткорларнинг ташаббускорлиги туфайли биринчи ўзбек давлат музикали комедия ва сатира театрига айлантирилди. Бу янги коллективга унинг асосий ташкилотчиси Муҳитдин Қори-Ёқубовнинг ўзи директор ҳамда бош режиссёр қилиб тайинланган эди...

1930 йил Москвада СССР халқларининг биринчи Бутуниттифоқ олимпиадаси бўлиб ўтди. Бу олимпиадада ўзбек музикали театрининг ижодий фаолияти юксак баҳога сазовор бўлди. М. Қори-Ёқубовнинг ажойиб актёрлик санъати ва ташкилотчилик қобилияти ҳам катта баҳо олди...

1937 йили Москвада биринчи ўзбек санъати ва адабиёти декадаси бўлиб ўтди. Декадада ўзбек музикали театри ҳам қатнашди. У пойтахт томошабинларига К. Яшиннинг «Гулсара» ва Хуршиднинг «Фарҳод ва Ширин» музикали драмаларини намойиш қилди. «Фарҳод ва Ширин» музикали драмасида М. Қори-Ёқубов ижро этган шоҳ Хисрав роли москвалик томошабинларда яхши таассурот қолдирган эди.

Ўзбекистон Давлат филармониясининг ташкил топиши ҳам Муҳитдин Қори-Ёқубов номи билан чамбарчас боғлиқдир. Улкан санъаткор 1936 ва 1947 йиллари филармониянинг директори ҳамда бадиий раҳбари бўлиб турди.

1939 йилда Ўзбекистонда биринчи ўзбек опера театри ташкил этилди. М. Қори-Ёқубов бу янги ва мураккаб ишга ҳам бош-қош бўлган санъат арбобларимиздандир. Бу театрнинг «Эр тарғин», «Маҳмуд Тароби», «Лайли ва Мажнун», «Бўрон» ва бошқа спектаклларида асосий опера партияларининг дастлабки ижрочиси бўлган М. Қори-Ёқубов ўзининг хуш овози, артистлик маҳорати билан опера шинавандаларининг муҳаббатига сазовор бўлди.

Коммунистик партия ва совет ҳукумати Муҳитдин Қори-Ёқубовнинг ўзбек совет маданиятини ривожлантиришдаги, социалистик мазмундаги музика ва театр санъатимизни ташкил этиш ва камолотга етказишдаги катта хизматларини юксак баҳолади ва унга 1937 йилда Ўзбекистон ССР халқ артисти деган фахрий унвон берди.

М. Қори-Ёқубов. 1925 йил.

Муҳитдин Қори-Ёқубов 60 ёшлар чамасида, 1957 йил, 2 февралда орамиздан кетди. Бироқ устоз санъаткор ўзининг 60 йиллик умрида ҳамда 45 йиллик ижодий фаолияти театр санъатимизнинг муаззам тарихи саҳифаларидан мустаҳкам ўрин олиб қолди.

1928 йил. М. Қори-Ёқубов, Тамарахоним, Юсуфжон қизиқ концертининг афишаси. Бу концерт Париж ва Берлин гастролидан сўнг бўлган эди.

Уста Олим Комилов, М. Қори-Ёқубов, Р. Глиэр. 1947 йил.

МАНГУЛИК ТОПГАН НОМ

Эл-юртнинг бахт-саодати йўлида жон куйдириб, садоқат билан фидокорона меҳнат қилган кишиларнинг номлари асло унутилмайди.

Кейинги йилларда ўзбек халқининг асл фарзандлари, олимлари, шоирлари, маърифатпарварлари, санъат арбобларининг номлари қатор маданият ва санъат кошоналарига, республикамиздаги гўзал истироҳатгоҳларга, мактабларга ва кўчаларга берилди.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, ЎзССР Министрлар Совети республика театр ва музика жамоатчилиги ҳамда меҳнаткашларнинг талабларини қондириб, Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбек Давлат филармониясига Ўзбекистон ССР халқ артисти, атоқли артист ва хонанда Муҳитдин Қори-Ёқубовнинг номини бериш ҳақидаги қарорни қабул қилдилар.

Бу қарор республикамиздаги барча маданият ва санъат арбоблари, меҳнаткашлари сингари, Ўзбек Давлат филармонияси ва эстрадаси коллективи томонидан зўр мамнуният билан кутиб олинди.

Ҳақиқатан ҳам Муҳитдинқори ака Ўзбек филармониясини ташкил этишда катта жонбозлик кўрсатиб, бу мураккаб ишда бошқошлик қилган йирик маданият ва санъат арбобимиз, устозимиздирлар. Шу кунларда ҳам бу улкан санъат кошонасида Қори ака тарбиясини олиб камолга етган юзларча саҳна соҳиблари самарали ижодий меҳнат қилиб турипшбди. Уларнинг отахон санъаткоримизга нисбатан бўлган муҳаббати ва ҳурмати ниҳоят чексиздир.

А. СУЛТОНОВ,
Ўзбек Давлат филармонияси ва эстрадасининг директори, ЎзССРда хизмат кўрсатган артист,

К. ОТАБОЕВ,
Филармония директорининг ўринбосари, ЎзССРда хизмат кўрсатган артист.

ҚОРИ АКА

Ўзбек совет музика театрига асос солганлардан бири, устоз санъаткор Муҳитдин Қори-Ёқубовни барча санъат мухлислари ана шундай деб атардилар. Халқ томонидан берилган бу тахаллуснинг асли маъноси — машҳур истеъдод эгаси. ажойиб қироатли ва маҳоратли хонанда, сеҳрли касб эгаси демакдир.

Қори аканинг жўшқин санъатини кўрган, ундан чинакам эстетик завқ олган кишиларимиз, унинг ўзбек музика ва театр санъатининг ривожига қўшган бебаҳо хиссасини эсламай иложлари йўқ. Зеро, музика ва театр санъатимизнинг юксалиш йўли солномасига назар солсак, бевосита Қори аканинг муборак номини кўрамиз, чунки у улкан маданий ҳаётимизда ўзининг машаққатли меҳнати, ғайрати, беқиёс қобилияти билан ниҳоятда чуқур из қолдирган.

Мен ҳам марҳум Қори-Ёқубов тарбиясидан баҳраманд бўлган санъатчилардан м а н. 1925 йил ҳамон эсимда. Бу вақтларда мен Тошкентдаги эрлар билим юртида ўқиб юрган чоғларимда санъатга илк бор ишқ боғлаган эдим. Биз— билим юртининг ёш ҳаваскор йигит-қизлари, Қори аканинг машҳур «Ғайро-ғайро» қўшиғини жўр бўлишиб айтар эдик, ўйинга тушар эдик.

Менинг санъатга умрбод мафтун бўлишимга ва бутун умримни ана шу мураккаб, аммо жуда ҳам гўзал ва олижаноб ишга бағишлашимга ҳам Муҳитдин Қори-Ёқубов сабабчи бўлган эдилар.

Юсуф қизиқ, Уста Олим доира, Аҳмаджон қўшнай, Тамара хоним, Абдуқодир найчи, Ориф гармон деб аталувчи забардаст санъатчиларимизнинг ҳақиқий дўсти, меҳрибон етакчиси ва маслакдоши, ўзбек совет музика ва театр санъатининг ташкилотчила р и д а н бири Муҳитдин Қори-Ёқубовнинг табаррук номлари ҳамон дилимизда, ёдимизда. У ҳаммамизнинг азиз Қори акамиз, чинакам устозимиз, маслаҳатчимиз ва самимий биродаримиз эди.

Раззоқ ҲАМРОЕВ,
Ўзбекистон халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати.

М. Қори-Ёқубов «Лайли ва Мажнун» спектаклидаги Навфал ролида.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

«Мен Москвада ўзбек халқининг санъати намуналарини намойиш қилган кишиларимиз орасида бўлганлигимдан ниҳоятда бахтиёрман. Ўзбек санъатининг манбаи асрлар мобайнида яратилган фольклордир. Пойтахт совет жамоатчилигининг диққат-эътибори, ҳукумат томонидан санъатимизга берилган юксак баҳо, биздан янада кўтаринки руҳ билан ишлашни, халқ ижоди хазинасини чуқурроқ ўзлаштиришни ва ундаги бой материаллардан янги саҳна образлари яратишда кенгроқ фойдаланишни талаб қилади.

Янги ўзбек миллий операсини яратиш, ўз санъатимизни янада баландроққа кўтариш — бизнинг олдимизда турган муҳим масаладир.

УЗССР ХАЛҚ АРТИСТИ, ОРДЕНЛИ МУҲИТДИН ҚОРИ — ЁҚУБОВ.

«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ, 24 МАЙ, 1937 ЙИЛ.

* * *

«Декада кунларида Москвада икки спектакль («Фарҳод ва Ширин», «Гулсара»)ни кўрсатдиган Ўзбек музикали театрининг ривожланиш йўли қийин ,аммо ажойиб эди. Театр даставвал этнографик труппа сифатида ташкил топди. Бу труппа халқ музика ижодини тўплаб, омма ўртасида кенг тарқатди. Труппанинг биринчи ташкилотчилари Қори-Ёқубов, Тамарахоним ва Махсумахонимлардир. Улар музика фольклорини ҳамда ўзбек классик музикасини ёзиб олиб, системалаштиришда ғоят катта ишлар қилдилар».

«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ, № 137, 20 МАЙ 1937 ЙИЛ.

1924 йил. Москвадаги Шарқ меҳнаткашлари университетида М. Қори-Ёқубов ва Тамарахоним концерти.

ШОИР МАКТУБИ

Алишер Навоий номидаги опера ва балет театри музейи фондида ноёб тарихий ҳужжат сақланиб келмоқда. Бу — ҳаммамизга маълум бўлган атоқли шоир Абулқосим Лоҳутийнинг ўзбек санъаткорларига йўллаган табрикномасидир.

Москвада бўлиб ўтган биринчи ўзбек санъати ва адабиёти декадасида зўр муваффақият қозониб, ўз юртига шоду-хуррам қайтган республика санъаткорларига аталган бу муборакбод хати 1937 йилнинг июль ойида ёзилган бўлиб, унда машҳур хонандамиз Муҳитдин Қори-Ёқубов ҳақида шундай самимий қалб сўзлари изҳор этилган:

«Сен учун хурсандман ва сен билан фахрланаман, азизим Қори-Ёқубов — ягона форс шоҳи», қайсингаким мен қачонлар бўлмасин ёқимлилик ҳис этганман. Мен ўз Эронимда бундайлардан ўнлаб бўлишини орзу қилардим. Лоҳутий».

С. М. ХАЧАТУРОВ.
А. Навоий номидаги Давлат Академик опера ва балет Катта театри қошидаги музей мудири.

ҚОРИ-ЁҚУБОВ ҲАҚИДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ТЕАТРШУНОС Б. НАСРИДДИНОВ ТАЙЁРЛАГАН.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

ЯПОНИЯ КИНО САНЪАТИ

Дунёда йирик киноиндустрияга эга мамлакатлардан бири Япония ҳисобланади. Япония бир йил ичида олти юзга яқин фильмлар ишлаб чиқаради.

Ҳар қандай капиталистик мамлакатдагидек бу ерда ҳам кино маҳсулоти монополистик капитал қўли остидадир. Шунга қарамай Японияда кўплаб талантли фильмлар яратилади.

Жаҳонга машҳур режиссёрлар: Кон Итикава, Акира Куросава, Кендзи Мидзогути, кино юлдузлар: Тосиро Мифунэ, Кейко Киси. Отова Набуко ва бошқалар Япон кино санъатининг юксалишига катта ҳисса қўшиб келмоқдалар.

Бизнинг экранларда намойиш қилинган «Расёмон» фильми совет киношинавандаларининг эсларида бўлса керак. Бу фильмнинг муаллифи машҳур япон режиссёри Акира Куросавадир. 1951 йилда шу фильм Венецияда бўлиб ўтган кинофестивалда намойиш қилинди ва фестивалнинг биринчи мукофотини ҳамда халқаро кинотанқидчилар ассоциациясининг мукофотини олишга муваффақ бўлди.

«Расёмон» Куросаванинг ютуқларидан биридир. А. Куросава кўпгина ажойиб фильмларни яратган. «Етти самурай», «Цубаки Сандзюро» шулар жумласидандир. У Горькийнинг «Тубанликда», Шекспирнинг «Макбэт» пьесаларини экранлаштирди. Шекс п и р н и н г «Макбэт» пьесаси асосида ишланган фильм, инглиз режиссёри Питер Брукнинг айтишича, дунёда Шекспир асарларининг энг яхши экранлаштирилган намунасидир.

1951 йилда Венецияда бўлиб ўтган кинофестивалда Япония киноси ғолиб чиқди. Бу гал фестивалнинг иккинчи мукофотини Японияннинг энг кекса ва энг таниқли режиссёри Кендзи Мидзогути яратган «О, Хаурнинг умри» фильми олди.

Олти йил ўтгач яна ўша Венеция шаҳрида бўлиб ўтган кинофестивалда Япон режиссёри Хияроси Инагакининг «Одам рикша» фильми катта мукофотни олади.

Кичик бир лавҳада Японияннинг ҳамма режиссёрлари ва уларнинг фильмлари номини айтиб тугатиш мумкин эмас албатта. Аммо Япон миллий кино санъатини ривожлантиришда катта роль ўйнаган режиссёрлар Кон Итикава ва Кането Синдо ҳақида гапириш шарт. Кането Синдо ижодидаги «Хиросима болалари», «Кимсасиз орол» фильмлари бу режиссёрни Японияннинг энг машҳур ўн режиссёрлари қаторига киритди.

Кон Итикава эса ўз фильмларида «капиталистик дунёдаги «кичик» одам» темасини ўзига хос маҳорат билан ифода этгани учун машҳур бўлди. Унинг «Ўқитувчи Пу», «Миллионер» фильмлари диққатга сазовор.

Юқорида айтиб ўтилган фильмларнинг кўпида Японияннинг кино «юлдузи» Тосиро Мифунэ асосий ролларни ижро этади. Акира Куросаванинг «Расёмон» фильмидаги қароқчи Тодземаро, Хироси Инагакининг «Одам рикша» фильмидаги Мацуморо, «Тубанликда» фильмидаги Васька роллари шулар жумласидандир. Мацуморо ролини ижро этгани учун Тосиро Мифунэ актёрлик маҳорати учун бериладиган Нью-Йорк киноакадемиясининг «Оскар» мукофотини олишга муваффақ бўлди. Бундан ташқари бошқа мамлакатларда ҳам катта ва кичик мукофотларни олишга сазовор бўлади.

Москвада бўлиб ўтган IV жаҳон кинофестивалида шу машҳур актёр иштирокида қўйилган фильмлар катта муваффақият билан намойиш қилинди.

«Нихон дайгаку» университетининг профессори Кийохико Усихара: «Мен урушнинг олдини олиш мумкинлигига ишонаман ва бу катта, муҳим ишга кинематография сўзсиз хизмат қилиши керак» дейди.

Шу гапдан хулоса чиқариб айтамизки, Японияннинг прогрессив режиссёрлари дунёда тинчлик ва дўстлик ўрнатиш учун катта ҳисса қўшяптилар.

Биз яқинлашиб келаётган Осиё ва Африка кинофестивали олдидан Япония санъаткорларини олқишлаймиз ва уларнинг катта санъатини кино санъатини ошиқиб кутамиз.

К. ОРТИҚОВ.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

янгиликлар • воқеалар • фактлар

КАТЕРИНЕ ГИТТИС,
немис журналисти

ЦВИНГЕР — ТИКЛАНИШ ТИМСОЛИ

Ҳаммаёқ вайронага айланган. 1945 йил 13 ва 14 февраль вайроналигидан кейин машҳур санъат шаҳри бўлмиш Дрезден ана шундай аҳволга келган эди. Шаҳар марказида — қанчадан-қанча бомба ёғдирилган жойда бир вақтлар барокко услубида қурилган Европадаги энг гўзал бинолардан бири—Цвингер бор эди.

1711—1722 йиллари архитектор Даниель Пёппельман плани бўйича қурилган бу бино шаҳардаги санъат обидаларининг энг гўзали эди. Ҳаво ҳужуми пайтида бинонинг ярмидан кўпи бузилиб кетди. Тошдан гул ишлаб ясалган безаклар ҳовлида сочилиб ётар, бинонинг ўзи эса вайронага айланиб қолган эди.

«Цвингерни қайта тиклаш мумкинми, йўқми?» Бу савол немис ҳамда чет эл экспертларини ўйлантириб қўйди. «Цивингер қурилиш бараки»нинг бошлиғи профессор Эрмиш бу саволга мумкин деб жавоб берди. Тўғри, бунинг учун ярим вайрона бинони хавфсиз аҳволда сақлаб қолиш керак эди. Совет ҳарбий маъмуриятининг 1945 йил 2 октябрда чиқарилган буйруғига биноан маданий ёдгорликлар асрана ва тиклана бошлади. Уларнинг хавфсиз бўлиши учун зарур чоралар қўлланилди.

ҚУРИЛИШ ҲУЖЖАТЛАРИСИЗ РЕКОНСТРУКЦИЯ

Бомбалар бинонинг ўзинигина эмас, чизмаларини ҳам ёндириб юборган эди. Шундай қилиб, мутахассисларнинг қўлида фото архивда қолган суратлардан бошқа нарса қолмади.

Яна бир муаммо бор эди. Цвингер биноси қурилган ғиштнинг асл нусхасини топиш лозим эди. Пёппельман бинони қуриш учун шу яқин атрофга жойлашган «Саксония Швейцарияси» да мавжуд қоялардан олинган «кирхлейтнер қуми» дан фойдаланилганлиги аниқланди. Худди шу қумдан қурилган бино оч кулранг тусда ярақлаб турар экан. Бир вақтлар ниҳоятда гўзал бўлган Вальпавильон учун янги безаклар топган ҳайкалтарош Пермозер бу тошнинг ажойиб хусусиятларини аниқлади. Тош ниҳоятда мустаҳкам бўлишига қарамай қайта ишлаш учун қулай ва ранги ўзгармайдиган хусусияти бор эди.

Вазаларнинг тасвири туширилган 850 безакдан 360 таси қайта қурилди ёки тўлдирилди. Мутахассислар бу деталларнинг барчаси асл нусҳасига ўхшаши учун қаттиқ ҳаракат қилдилар. Синай деб турган безаклар қайта тикланди. Ҳайкалтарошлар бузилай деб турган нақшларни диққат билан қайта қура бошлади. Вайрон бўлган безаклар эса ҳозирги пайтда алоҳида хонада сақланмоқда, кейинчалик музейга топширилади.

ЕР ШАРИНИ КЎТАРИБ ТУРГАН ГЕРКУЛЕС ҲАЙКАЛИ

Бу ҳайкални реставрация қилиш катта ютуқлардан бири бўлди. Ҳайкалнинг асл нусҳасини Пермозер яратган эди. Ишнинг қийинлиги шунда эдики, асарни асл нусхасига ўхшаш қилиб қайта тиклашдан ташқари Вальпавильонга ҳусн бўлиб турган Геркулес қўлидаги ер шарининг вазни ҳам ғоят оғир эди. Яхлит қилиб қурилган ҳайкал ва ер шарининг ярмиси ўн тонна келар эди. Бу Цвингер ҳайкалларининг ичида энг охиргиларидан бири эди.

Геркулес ҳайкали қайта тикланаётган пайтда унинг қўлидаги ер шари ичидан Цвингер қурилишларининг қадимий ҳужжатлари топилди. 200 йилдан бери яшириниб ётган бу қоғозлар ёнига қурувчилар яна шундай ҳужжат қўшиб қўйдилар. «Бугун, 1963 йил, 29 апрель куни биз Геркулес қўлидаги ер шари ичига мана шу ҳужжатни ташлаб қўяпмиз. Биз бу архитектура ёдгорлиги энди уруш туфайли вайрон бўлишини ҳеч истамаймиз. Биз тинчлик кучлари уруш устидан ғалаба қозонишини хоҳлаймиз».

САЙЁҲЛАР КЕЛАДИ

Машҳур Кронентор дарвозаси, Нимфенбад фаввораси. Земпер галереяси, мейс ен чиннисидан ясалган қўнғироқ — буларнинг барчаси Цвингер уруш вайроналари орасидан қайта тиклангандан кейин вужудга келди. Ҳар йили миллионлаб чет эллик меҳмонлар Дрезденга келиб туради. Уларнинг ҳеч бири барокко саройини кўрмай кетмайди.

Бинони тиклаш учун 11.8 миллион марка сарфланди. Шулардан 2.7 миллион маркани ГДР халқи тўплаб берди. «Бу ерда уруш вайроналаридан чиқиб, мингларча янги уйлар қурилиши билан бир қаторда қимматли санъат ёдгорликлари ҳам қайта тикланаётганлиги ва бунинг учун маблағ топилганлиги мени хурсанд қилади, — дейди Дрезденга келган профессор Бианчи—Бандинелли. У кўп йиллардан буён Римнинг қадимий ёдгорликларини сақлаш ва қайта тиклаш масъулиятини ўз зиммасига олиб келаётган эди.

Дрезденда бўлар экансиз, Цвингер саройида ёз оқшомлари ўтказиладиган концерт кечалари сизда катта таассурот қолдиради. Мана шу қадимий ёдгорликда ўтириб, Моцарт ва Гайденнинг куйларини эшитар экансиз, тинчликнинг қадрини чуқур ҳис қиласиз.

ПАРТИЯ ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриянинг Озде шаҳридаги металлургия комбинатининг 718 меҳнат коллективи Венгрия Коммунистик партияси 50 йиллик юбилейига бағишланган мусобақага қўшилди. Венгрия ишчилар ҳаракати тарихидаги ана шу шонли сана ноябрь ойининг охирида нишонланади. Комбинатдаги ана шу коллективлар ноябрь ойининг охиригача социалистик коллектив деган номга эришиш мажбуриятини олди. Ҳозир иккинчи кварталдаги мусобақа якунлари чиқарилмоқда. Бу якунлар ишчи бригадалари, участкалар, цехларнинг асосий кўпчилиги олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажараётганликларини кўрсатмоқда.

ГРЕЦИЯДА ҚАМОҚҚА ОЛИШЛАР

НЬЮ-ЙОРК. Греция полицияси одамларни кўплаб қамоққа олмоқда. Греция бош министри Попандопулосга қилинган суиқасд бунинг учун баҳона бўлди.

Греция армиясининг қамоққа олинган собиқ лейтенанти Панагулиас суиқасдни уюштиришда айбланади. Бу лейтенант, маъмурларнинг айтишича гарчи ўта кетган ўнг доираларга мансуб бўлса ҳам, марказий иттифоқ партияси билан алоқадор шахслар қамоққа олинганлиги эътиборни ўзига жалб этади.

Информация ва матбуот масалалари билан шуғулланувчи бош директор Стаматопулос матбуот конференциясида гапириб, «хавфсизлик мулоҳазалари юзасидан одамлар қамоққа олинди», деди.

(ТАСС).

Гуаякиль шаҳри (Эквадор). Бозор сари.
С. Сичев фотоси, ТАСС фотохроникаси.

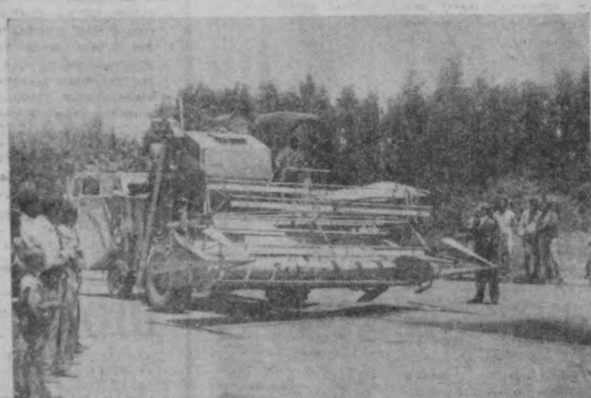

АДДИС-АБЕБА. 1963 йили Совет Иттифоқи Эфиопия халқига совға сифатида топширган Бахр-дордаги техника билим юрти ҳақли равишда мамлакатнинг техника кадрлари ўчоғи ҳисобланади. Ҳозир мамлакат халқ хўжалигининг турли тармоқларида билим юртини тугаллаган юзлаб электротехника, химия технологияси, тўқимачилик, ёғочсозлик бўйича инженерлар самарали меҳнат қилмоқда.

СУРАТДА: билим юртини битирувчилар комбайнни бошқаришдан имтиҳон топширишмоқда.

В. Матвеев фотоси, ТАСС фотохроникаси.

ҚЎЛГА ТУШДИ

ҲОДИСА

ТошМИ бекатига 16-автобус келиб тўхтади. Автобусдан бир аёл югуриб тушиб, ўша ерда турган милиция ходимига шошилиб арз қилабошлади:

— Ёрдам беринг, ўртоқ милиционер, автобусда чўнтагимни кесиб 60 сўм пулимни ўғирладилар,—деди ҳалиги аёл.

Бу хабарни эшитган милиция ходими бошқа бир машинани тўхтатди-да, аёл билан 16-автобус кетидан тушди. Сельмаш бекатига келишганида газли сув будкаси томон кетаётган уч кишига аёлнинг кўзи тушиб қолди. У пулини шулар шилиб олганини милиция ходимига айтди. Милиция ходими улар орқасидан тушди. Буни сезган кишилар тумтарақай қоча бошлади. Участка вакили Муҳаммадумар Парпиев эпчиллик билан уларнинг бирини қўлга туширди. Милиция бўлимига келтирилган ҳалиги чўнтаккесар ўз қилмишига иқрор бўлди.

Маълум бўлишича, бу чўнтак ўғриси 5-Сельмаш шаҳарчаси, 13-уй, 5-хонада 1964 йилдан буён пропискасиз яшаётган Алексей Ханин экан. Ханин, 4 йилдан буён ҳеч қаерда ишламай, доимо чўнтаккесарлик, ичкиликбозлик, картабозлик билан шуғулланиб келган.

Чўнтаккесар А. Ханин ўз қилмишлари учун суд олдида жавоб беради. Унинг икки чўнтаккесар «улфати» қидирилмоқда.

Р. ХЎЖАМОВ.

ҲАР ТЎРИДА

Телефон орқали— арслоннинг овози

Кейптаун (Жанубий Африка) шаҳар ҳайвонот боғининг дарвозаси олдида ҳайвонларнинг овозини узатувчи қатор аппаратлар ўрнатилган. Аппаратга танга ташлашингиз билан трубкадан арслоннинг даҳшатли ўкиришини эшитилади. Маймунларнинг жанжалини, тўтиқушнинг «нутқи»ни тинглашингиз мумкин. Буларнинг ҳаммаси қандай тузилган! Аппаратга турли ҳайвонларнинг овози ёзилган лента ўрнатилган. Бу овозларни шаҳарнинг истаган квартирасидан туриб эшитиш мумкин. Бунинг учун ҳайвонот боғи телефон номерини терасиз, холос, шу заҳоти хизматингизга исталган ҳайвон-аппарат тайёр.

Ер қутблари тебранмоқда

Планетамизнинг қутблари тинч турмай, доимо ўзгариб, ўртача вазият атрофида тебраниб туради. Бу ўзгаришлар айтарлик катта эмас. Агар қутбда томонлари 30 метрдан бўлган квадрат палатка ўрнатсак, қутб унинг чегарасидан чиқмайди. Қутбларнинг тебранишида маълум бир қонуният сезилган. Улар икки давр ўртасида тебранади. 14 ойга тенг бўлган биринчи давр Ернинг ички тузилишига, ўртача ҳисобда бир йилга тенг бўлган иккинчи давр эса ер шарининг турли қисмларида ҳосил бўладиган қор қатламларига, уларнинг эришига ҳамда ҳаво массаларининг ўрин алмашиши каби мавсумий воқеаларга боғлиқлиги ҳақиқатга яқинроқ. Ер қутбларининг тебраниши ер шарининг барча пунктларида география кенгликларининг ўзгаришига сабаб бўлади.

Яшин— разведкачи

Геолог-қидирувчилар ер остидаги нарсани кўришга ўргатиб қолдилар. Бунинг учун улар узоқ масофадан туриб, чуқур ер қатламларида ётган тоғ туркумларининг хусусиятларидаги фарқларни айтиб берувчи энг «сезгир» геофизика анжомлари билан қуролланган. Яқин вақтда маълум бўлишича, геологларга бу ишда электромагнит тўлқинларининг табиий генератори ҳисобланган яшин катта ёрдам бериш мумкин экан. Баҳайбат кучга эга бўлган электр разряди атмосферада кенг диапазон частоталарда радио тўлқинларини тарқатади. Унинг узун тўлқинлари чуқур ер қатламларигача кириб боради. Бу тўлқинларнинг махсус геофизика асбобларида қайд қилинган сигналлари ер қаърида яшириниб ётган хазиналар ҳақида кўп нарсаларни «сўзлаб» бериши мумкин. Яқин келажакда геолог-қидирувчилар яшин билан ҳамкорликда ишлай бошлайдилар.

Икки қаватли кўл

Трансильваниядаги [Румыния] Совет кўли антиқа кўллардан ҳисобланади. У икки қаватдан иборат. Юқори қаватидаги сув муздек совуқ ва чучук, пастки қаватидаги — иссиқ ва шўр. Ёз кунлари пастки қаватидаги сувнинг ҳарорати аста-секин қизиб 70 градусгача етади ва уни қувурлар орқали кўл атрофида жойлашган кўпгина санаторийларнинг даволаш ванналарига узатиб турадилар.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РАДИО

19 август ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Совет кишиларининг саломатлиги ҳақида партия ғамхўрлиги» деган суҳбат (ўзбекча). **18.10** «Ялла» концерти. **19.20** Охунбобоев номидаги Андижон область театри артистларининг концерти. **20.00** «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси. **20.40** Ёшлар учун концерт (русча). **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун кечки концерт (ўзбекча). **22.30** Янги ёзиб олинган асарлар. «Мудҳиш айбнома». Ҳамза номли театр спектаклининг монтажи. **23.20** Ўзбек куйларидан концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Мақомлардан парчалар. **19.30** Ф. Мендельсон. Скрипка ва торли оркестр учун концерт. **20.00** О. Ёқубовнинг «Бахт қуши» номли ҳикояси (тожикча). **20.30** Халқ талантлари концерти (ўзбекча). **21.00** Севимли ёзувчилар радиокутубхонаси. Ғафур Ғулом ҳикоялари (ўзбекча). **21.30** Опереттадардан парчалар (русча).

20 август СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. **7.40** Концерт. **7.55** «Саломатлик — туман бойлик» деган эшиттириш (ўзбекча). **8.25** Лирик қўшиқлар. **9.30** Музикали танаффус. **10.30** Музикали драмалардан парчалар. **11.15** «Олимлар — қишлоқ хўжалигига» деган эшиттириш (ўзбекча). **11.25** Композитор Ф. Назаров асарлари. **12.15** «Замондошларимиз» (русча). **13.30** Эстрада куйлари ва қўшиқлари (русча). **16.10** Озарбойжон композитори Султон Гажибеков ҳақида концерт-очерк (ўзбекча). **16.50** «Правда» газетасининг обзори (ўзбекча). **18.00** «Зангори кемалар жавлон урадиган жойда» деган эшиттириш (русча). **18.10** Б. Бриттен. Пэрселл темаларидаги вариациялар ва фуга. **18.40** Спорт эшиттириши (ўзбекча). **19.20** СССР халқларининг куйлари. **20.00** «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. **20.30** Ёшлик қўшиқлари (ўзбекча). **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун кечки концерт. **22.20** Экран куйлари (ўзбекча). **22.40** Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари. Сайёр. «Тўй» повестидан парча (ўзбекча). **23.15** Куйлар тинглаб дам оламиз.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Классик куй шинавандалари учун концерт. **9.15** Реклама ва эълонлар. **19.00** «Мен коммунист» деган радиокомпозиция (ўзбекча). **19.30** Г. Фрид «Чепиция соҳилларида» деган симфоник поэма. **20.00** Тожикистон композиторлари асарларидан концерт. **20.30** Қорақалпоқ куйлари. **20.50** «Кедайнай химия комбинатида». Литва радиосининг эшиттириши. **21.00** Назармат. «Умр ҳикояси» поэмаси асосида радиоинценировка (ўзбекча). **21.30** Вальс концерти.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 1. Украина санъат усталарининг концерти. 2. «Бошқирд опера ва балет театри» деган музикали эшиттириш. **17.30** 1. Н. А. Римский-Корсаков. «Моцарт ва Сальери» операси. 2. А. Хачатурян. Фортепьяно ва оркестр учун концерт.

ТЕЛЕВИЗОР

19 август ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 Эшиттиришлар программаси. **19.00** Болалар учун ўзбек тилида «Бахтимиз учун курашганлар» деган эшиттириш.

Рус тилида: 19.30 Телевизион янгиликлар. **19.45** Совет Армияси жангчилари учун. «Осмон ишқибозлари, сизлар учун» деган эшиттириш. **20.05** Бизнинг интервью. **20.25** Алишер Навоий туғилган кунининг 525 йиллиги олдидан. «Алишер Навоий кўлёзмалари». **20.55** Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида: 21.00 Телевизион янгиликлар. **21.15** «Ярим аср йилномаси» циклидан берилаётган кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1948 йил ҳақидаги серияси. **22.00** Пахтакорлар учун «Ҳосилни машина билан йиғиб-териб оламиз». **22.20** Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари Тошкент конференциясининг X йиллиги олдидан. Телевизион театр. Я. Камол. «Нажа Мамад» (иккинчи қисми).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.00 «Қопқон». Телефильм (рус тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.05 Телевизион янгиликлар. **20.15** «Карусель». Музикали программа. **21.00** Ўқувчилар учун. «Чарм тўп» мукофоти учун. **22.00** Б. Шоу. «Беванникида». Телеспектакль премьераси. **23.15** Зангори экран ҳафталиги. **23.30** «Вақт» информацион программаси. **00.15** Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.00 «Экран — болаларга». **19.00** Янгиликлар. **19.10** К. Паустовский ижодига бағишланган эшиттириш. **19.30** Ҳужжатли фильм.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.15 Музикали дам олиш программаси.

20 август СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Эшиттиришлар программаси. **13.05** Телевизион янгиликлар. **13.15** Ўқувчилар учун «Мўъжизакор дон». Телефильм. **13.45** Сенга, ёшлик! **14.30** В. Гусев асари асосида телеспектакль. **15.50** Москва кундузги эшиттиришларининг охири.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.55 Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида 19.00 Телевизион янгиликлар. **19.15** Тошкент истиқболи. **19.30** Реклама ва эълонлар. **19.35** Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида: 19.40 Инсон ва қонун. **20.10** Телевизион янгиликлар. **20.25** «Ленинннома» программаси. «В. И. Ленин ҳақида эсдалик ҳужжатлар». **20.45** «Табаррук тупроқ». Адабий эшиттириш. **21.05** «Рақс тушамиз». Музикали эшиттириш. **21.35** «Момо ер». Бадиий фильм (рус тилида). **23.10** «Адабий меросимиз ойнаижаҳонда». Навоий замондошларидан Лутфий ижодига бағишланган эшиттириш.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.00 «Н. Ф. И. сири ва Ираклий Андрониковнинг бошқа оғзаки ҳикоялари». Телефильм (рус тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси. **20.05** Телевизион янгиликлар. **20.15** Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион академияси. **20.45** Адабий театр. Л. Хьюз. «Қора блюзалар». **21.30** «Янги иқтисодий ислоҳот амалда». Суҳбат. **22.00** Музикали спектакль. **01.30** Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 Болалар учун «Чиполино». Телефильм. **20.40** Дўстлик саҳифалари. СССР — ГДР.

КИНО

19 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Катта соврин — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6 ва 9-15 минутда).

Сондаги одам — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Яна севги ҳақида — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун.)

Бошқа ҳеч ким — «ВОСТОК» (кечқурун).

20 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Катта соврин — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 2 ярим, кеч 6 ва 9-15 минутда).

Сондаги одам — «ЧАЙКА», ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Яна севги ҳақида— «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бошқа ҳеч ким — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10.45 минутда бошланади)

Сондаги одам — «ХИВА», НАВОИЙ номли.

Бошқа ҳеч ким — «ФЕСТИВАЛЬ».

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 19/VIII да Тошболта ошиқ.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИНИНГ ТОШКЕНТДА ЎТКАЗИЛАДИГАН БИРИНЧИ ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

ФАҚАТ САНЪАТ САРОЙИДА

„БАДНОМ“

(Саодат Ҳасан Минто Ҳикояси асосида)

«МОНТАНА-ФИЛМС» студияси Маҳсулоти

Покистон бадиий фильми

НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ

Кинорежиссер — ИҚБОЛ ШАҲЗОД

Композитор — ДИБУ.

Бош ролларда — НИМУ, ЭЪЗОЗ, ҲАБИЛА.

Фильм диктор таржимаси билан кўрсатилади.

Сеанслар эрталаб соат 11 да, кундуз 3, 5 ярим ва кеч 7 ярим, 9.15 минутда бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Справка учун телефонлар: 4-21-74, 4-20-34.

ТОШКЕНТ «ВТОРЧЕРМЕТ» ЗАВОДИГА

жиҳозларни тузатиш бўйича слесарлар, пайвандчилар, ўтли ғовларда ва металларни сортлаш ишига ўргатиш учун ёрдамчи ишчилар, кранчилар, кислород баллонларини юмалатувчилар, кислород қурилмаларига машинистлар, тракторчилар

КЕРАК

Қабул қилинганлар ишга завод автобуси билан келадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чермет кўчаси, 53-уй (19 автобусининг «Чермет» бекати). Телефон 6-05-25.

ТОШКЕНТ «ЭЛЕКТРОМОНТАЖ БУЮМЛАР» ЗАВОДИ

Марказий буюмлар складига мудирлар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи келишув асосида.

Қабул қилинганлар бир йил ичида квартира билан таъминланади.

Ишга боришга ва қайтишга завод транспорти билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Жарқўрғон кўчаси, 76 уй, кадрлар бўлими (15,26 автобусларнинг «Ёғ-мой комбинати», 26, 50 автобусларнинг «СТО» заводи» бекатлари.

Бизнинг адрес: ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй,

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ.

Коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари — 33-29-33, 33-29-09; масъул секретарлар—33-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — 33-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — 33-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 33-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари—33-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — 33-27-57; ахборот бўлими — 33-65-57; эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Индекс 64579.

Нашр. № 2529. Р. 00708